

RAPPORT

Quick scan flora en fauna Wet natuurbescherming

Dijkversterking IJmuiden

Klant: Rijkswaterstaat

Referentie: BG1614WATRP1901110858

Status: Finale versie/3.0

Datum: 7 februari 2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX AMERSFOORT
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quick scan flora en fauna Wet natuurbescherming

Referentie: BG1614WATRP1901110858
Status: 3.0/Finale versie
Datum: 7 februari 2019
Projectnaam: BG1614
Projectnummer: BG1614

Opgesteld door: Tessa van Vreeswijk MSc.

Gecontroleerd door: Jobert Rijdsijk

Datum/Initialen: 08-01-2019

Goedgekeurd door: M. Logtenberg

Datum/Initialen: 11-01-2019 / ML

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Juridisch en beleidskader	5
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming	5
2.2	Gebiedsbescherming	5
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Beschermingsregimes	8
2.3.2	Verbodsbepalingen	8
2.3.3	Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden	9
2.3.4	Gedragscode	10
2.4	Bevoegd gezag	10
3	Het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden	12
3.1	Plangebied	12
3.2	Voorgenomen werkzaamheden	14
3.3	Planning	14
4	Werkwijze	15
5	Aanwezige beschermde soorten	16
5.1	Vaatplanten	16
5.2	Vleermuizen	16
5.3	Grondgebonden zoogdieren	17
5.4	Vogels	18
5.5	Amfibieën	18
5.6	Reptielen	19
5.7	Vissen	19
5.8	Ongewervelden	20
5.9	Samenvatting	20
6	Effectbeoordeling	22
6.1	Vaatplanten	22
6.2	Vleermuizen	23
6.3	Zeezoogdieren	24
6.4	Vogels	24

6.5	Amfibieën	25
6.6	Vissen	25
6.7	Samenvatting	25
7	Mitigerende maatregelen	27
7.1	Zorgplicht	27
7.2	Bokkenorchis	27
7.3	Vleermuizen	28
7.4	Vogels	28
7.5	Amfibieën	28
7.6	Vissen	29
7.7	Ecologisch werkprotocol	29
8	Beschermde gebieden	30
8.1	Natura 2000	30
8.2	Natuurnetwerk Nederland	31
9	Conclusie	32
10	Literatuur	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De primaire waterkering bij IJmuiden is getoetst in de derde toetsronde van 2006 tot 2011, en verder uitgewerkt in de derde verlengde toetsronde 2011-2012. Uit deze toetsing is gebleken dat een aantal onderdelen van de primaire waterkering 'onvoldoende' scores en verbeterd moeten worden. Het doel van het project HWBP IJmuiden is de waterkering, met name afgekeurde delen uit de (verlengde) derde toetsronde van de waterkering, op het sluiscomplex IJmuiden de komende 50 jaar te laten voldoen aan de nieuwe veiligheidsnorm. Rijkswaterstaat is daarom voornemens de dijken te versterken.

De voorgenomen werkzaamheden worden gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. Voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen is het noodzakelijk om de mogelijk effecten op beschermde soorten en gebieden in beeld te brengen en eventueel maatregelen te treffen of ontheffing in het kader van soortbescherming dan wel vergunning in het kader van gebiedsbescherming (beiden Wet natuurbescherming) aan te vragen.

Rijkswaterstaat heeft Royal HaskoningDHV verzocht om deze effecten in kaart te brengen. Bureau Natuurzorg is gevraagd om een veldbezoek en een eerste quickscan uit te voeren, waarna Royal HaskoningDHV de resultaten van dit veldbezoek heeft gecombineerd met een bureaustudie en verwerkt in voorliggende rapportage.

1.2 Doel

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van de te verwachten effecten op beschermde soorten en gebieden in het plangebied en de directe nabijheid daarvan. Voor de soortbescherming wordt getoetst aan hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. Voor de gebiedsbescherming wordt getoetst aan hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming en aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2017 (waarin het Natuurnetwerk Nederland planologisch is verankerd) van de provincie Noord-Holland.

Deze rapportage betreft een quickscan waarin de mogelijke effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden ten aanzien van ter plaatse aanwezige natuurwaarden worden beoordeeld. De quickscan is geen gerichte inventarisatie van soorten; het brengt in de eerste plaats in beeld welke soorten verwacht worden op basis van habitatgeschiktheid. Dit wordt gedaan op basis van al beschikbare gegevens, een veldbezoek, de eerste quickscan van en een landschapsecologische interpretatie van de gegevens, waarbij gebruik gemaakt wordt van de beschikbare landelijke verspreidingsgegevens van beschermde soorten (NDFF). Aan de hand van de verzamelde gegevens wordt een effectanalyse gemaakt van mogelijk schadelijke effecten van de geplande werkzaamheden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beknopt overzicht gegeven van de werking van de Wet natuurbescherming en de planologische bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. De voorgenomen ingreep (inclusief een beschrijving van het plangebied) wordt besproken in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt de gehanteerde werkwijze beschreven. Een beschrijving van de mogelijk aanwezige natuurwaarden is opgenomen in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 geeft een inschatting en beoordeling van de effecten die worden verwacht door de geplande ingreep op beschermde soorten. In hoofdstuk 7 zijn mitigerende maatregelen besproken. Hoofdstuk 8 beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde gebieden. In hoofdstuk 9 worden de conclusies ten aanzien van beschermde soorten en gebieden samengevat.

2 Juridisch en beleidskader

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt sindsdien de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen over de jacht en over houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wet natuurbescherming in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wet natuurbescherming sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet.

De Provincie Noord-Holland heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen vastgesteld: Verordening vrijstelling soorten Noord-Holland en de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland.

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden). Van deze hoofdstukken worden hoofdstuk 2 (Natura 2000) en hoofdstuk 3 (Soorten) nader toegelicht. Het kappen van houtopstanden maakt geen onderdeel uit van het project Dijkversterking IJmuiden. Op dit hoofdstuk wordt dan ook niet nader ingegaan.

2.2 Gebiedsbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies doorvertaald naar een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om de landelijke staat van instandhouding van gebieden en soorten te realiseren, instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen en (als een provincie dat wil) beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden. Tot slot dienen landschap en cultuurhistorie ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie te zijn.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk via de Wet natuurbescherming voor Natura 2000-gebieden via een planologisch beschermingsregime voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN). Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Deze gebieden staan bekend als Natura 2000-gebieden.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de Wnb dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op opstandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In Aanwijzingsbesluiten wordt door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken (Ministerie van Economische Zaken).

Let wel, niet alleen activiteiten binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedgebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloedgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst dienen te worden in het kader van de Wnb.

Programma aanpak stikstof

Per 1 juli 2015 is de Nbwet 1998 aangepast waarbij het Programma aanpak stikstof (hierna: PAS) in werking is getreden. De PAS is per 1 januari 2017 in de Wnb opgenomen. De PAS heeft onder andere als doel om kwetsbare, voor stikstofgevoelige natuur te beschermen en ontwikkelen, terwijl tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk blijven. De PAS bevat hiertoe maatregelen die leiden tot een afname van stikstofdepositie (bronmaatregelen) en maatregelen die leiden tot een versterking van de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied (herstelmaatregelen).

In de PAS zijn 118 Natura 2000-gebieden opgenomen wanneer er in het gebied minimaal één stikstofgevoelig habitatype of leefgebied aanwezig is waarvan de voor die situatie specifieke kritische depositiewaarde voor stikstof overschreden wordt en waarvoor maatregelen voorhanden zijn die voorkomen dat een toename van stikstofdepositie leidt tot aantasting of verslechtering van het Natura 2000-gebied. In de overige Natura 2000-gebieden is op dit moment geen sprake van een stikstofprobleem.

Per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied is een herstelstrategie en passende beoordeling opgesteld waarmee onderbouwd is in hoeverre ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor plannen of projecten die stikstofdepositie veroorzaken. Als gevolg van de daling van de stikstofdepositie kunnen in en rondom de Natura 2000-gebieden economische activiteiten worden toegelaten die stikstofdepositie veroorzaken. Hiertoe voorziet het programma in zogenoemde 'ontwikkelingsruimte' en 'depositieruimte'.

In de gebiedsanalyses is beoordeeld of er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is dat met het beschikbaar stellen van ontwikkelingsruimte en depositieruimte voor economische ontwikkelingen door de PAS de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten op termijn worden gehaald en of behoud is geborgd. De depositieruimte is verdeeld over vier componenten:

- a) Toestemmingsvrije activiteiten: Dit omvat o.a. autonome ontwikkelingen zoals de groei van verkeer en bevolking (vrijgesteld van vergunningsplicht);
- b) Prioritaire projecten (segment 1) van nationaal maar ook provinciaal belang: voorbeelden zijn MIRT-projecten waaronder PHS Alkmaar-Amsterdam, defensie, luchthavenbesluiten etcetera. De

- grenswaarde is over het algemeen 1,00 mol N/ha/j¹. (onder de grenswaarde volstaat melding; boven de grenswaarde vergunningplicht). Er geldt voor prioritaire projecten echter een afstandgrenswaarde.
- c) Overige projecten (segment 2): projecten met een stikstofdepositie > 1 mol N/ha/j (vergunningplicht); hiervoor is de ruimte beperkt, de verdeling van de ruimte is afhankelijk van provinciale regels maar in principe geldt: wie het eerst komt wie het eerst maalt.
- d) Meldingsplichtige projecten: projecten onder de grenswaarde waarvoor een melding volstaat:
- grenswaarde 1,00 mol N/ha/j;
 - bij benutting van 95% wordt grenswaarde van 1,00 mol N/ha/j verlaagd² naar 0,05 mol N/ha/j en is hetgeen onder d) van toepassing;
 - bij een bijdrage onder de 0,05 mol N/ha/j is geen melding nodig;

De PAS geldt voor een periode van 6 jaar (2015-2021). Hierbij wordt de beschikbare depositieruimte doorgaans in twee tijdvakken van elk 3 jaar uitgegeven.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden worden planologisch beschermd via de provinciale Verordening ruimte als Nationaal Natuurnetwerk (NNN, voorheen Ecologische hoofdstructuur). Het betreft een netwerk van natuurgebieden en verbindingszones waar planten en dieren duurzaam kunnen verblijven en/of zich kunnen verplaatsen. Voor een groot deel heeft het NNN overlap met de Natura 2000-gebieden. Echter de wezenlijke kenmerken en waarden voor het NNN zijn breder dan de specifieke instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Het Natuur Netwerk Nederland is op provinciaal niveau vastgesteld in de Structuurvisie Ruimtelijke Ontwikkeling met verdere uitwerking in de Verordening Ruimte en Natuurbeheerplannen³.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn vastgelegd in de ambitiekaarten behorend tot het Natuurbeheerplan provincie Noord-Holland 2017. In het Natuurbeheerplan 2017 zijn gebiedsbeschrijvingen toegevoegd die specifiek per gebied de wezenlijke kenmerken en waarden toelichten.

Beschermingsregime Natuurnetwerk

Conform de NNN-toetsingskader dienen alleen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten. Het NNN heeft, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen 'externe werking' die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Wijzigingen binnen het NNN zijn

¹ Zie het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 zoals gewijzigd na partiële herziening op 18 december 2017.

² De verlaging geldt alleen voor projecten binnen dit segment en niet voor prioritaire projecten.

³ Natuurbeheerplannen worden jaarlijks geactualiseerd.

wel toetsingsplichtig. Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het natuurnetwerk en kunnen daar strenger mee om gaan. De provincie Noord-Holland hanteert geen aanvullende strengere toetsingseisen. (Natuurbeheerplan 2017, PVR Noord-Holland).

Voor ingrepen binnen de NNN die schade toebrengen aan of anderszins negatieve effecten hebben op de waarden van een NNN gebied geldt het zogenaamde “nee, tenzij regime”. Dit betekent dat ingrepen die significant de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN aantasten niet zijn toegestaan, tenzij:

- er sprake is van een groot openbaar belang;
- er geen reële andere mogelijkheden zijn en;
- de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd of;
- een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de
 - o kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.

2.3 Soortbescherming

2.3.1 Beschermingsregimes

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming richt zich op de soortbescherming. De Wet natuurbescherming kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de [Vogelrichtlijn](#), [Habitatrichtlijn](#) en twee verdragen ([Bern](#) en [Bonn](#)) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1)

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.

Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

2.3.2 Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien op de ‘nationale’ andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Tabel 2-1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime Habitatrichtlijn § 3.2	soorten	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.		Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen		Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.		Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.		Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2.3.3 Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag, de provincie of het ministerie van EZ, door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling is overgeheveld naar de provincie⁴.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van EZ een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Noord-Holland heeft de provinciale verordening en vrijstelling vastgesteld. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën.

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat eenieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

⁴ Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van de Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang)

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Opzettelijkheid

In de wet natuurbescherming is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁵: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of er sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort (zie voorbeelden). Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

2.3.4 Gedragscode

Wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode kan vrijstelling voor bepaalde werkzaamheden worden verkregen en hoeft er geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Voor de voorgenomen ontwikkeling kan volgens de geactualiseerde Gedragscode van Rijkswaterstaat worden gewerkt. De minister Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft in 2018 goedkeuring gegeven aan deze Gedragscode van Rijkswaterstaat. De Gedragscode is geldig tot 29 september 2023.

In de Gedragscode zijn de maatregelen opgenomen die de basis vormen voor het zorgvuldig handelen en vereist zijn om een beroep te kunnen doen op de vrijstelling. In de natuurtoets worden de maatregelen genoemd voor de soorten waar negatieve effecten op te verwachten zijn (Hoofdstuk 7).

2.4 Bevoegd gezag

De provincies zijn het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Dit betreffen handelingen en

⁵ EHVJ zaak C-103/00 en zaak C -221/04

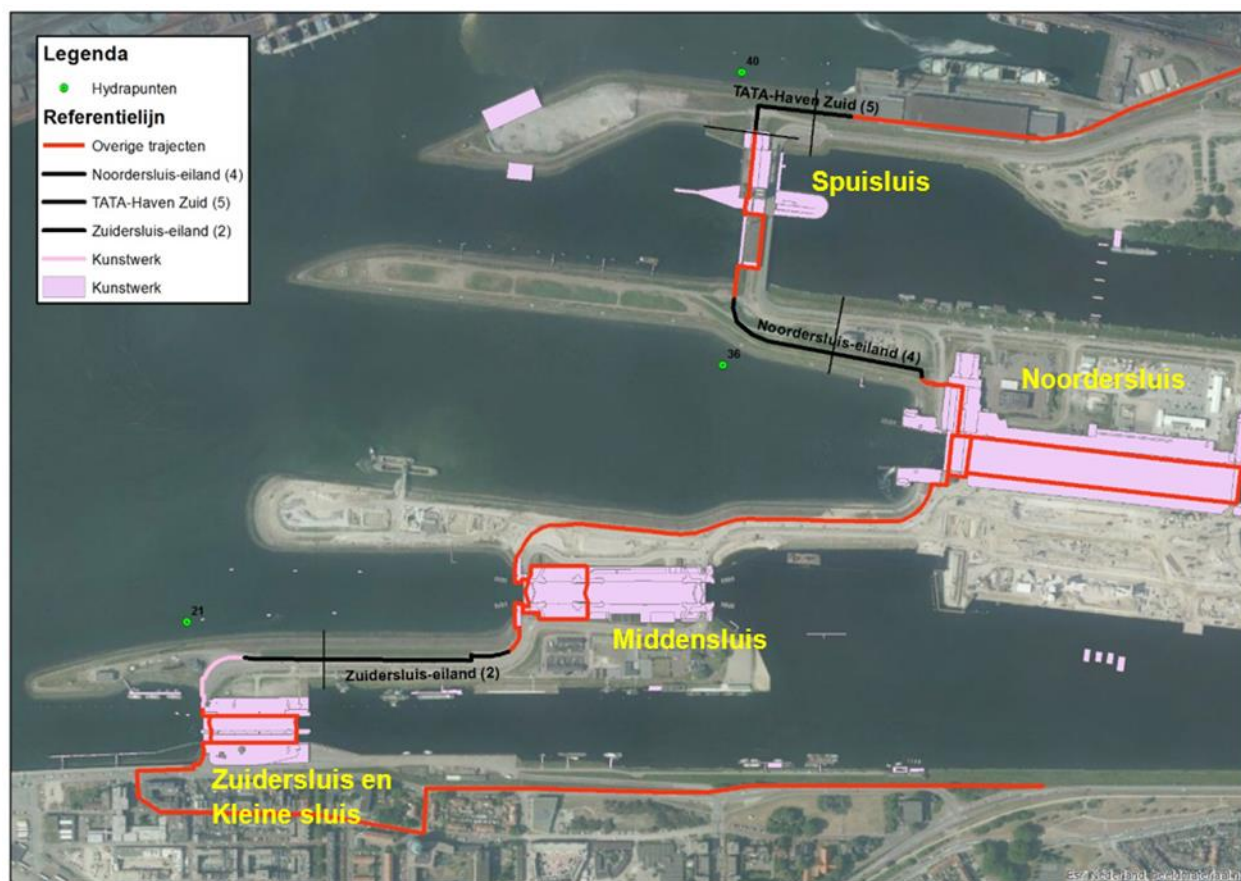

projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen Tracéwet, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij, activiteiten Koninklijk Huis, etc. Voor het onderhavige project is het Ministerie van LNV het bevoegd gezag voor de gebiedsbescherming en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de soortenbescherming.

3 Het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden

3.1 Plangebied

Het plangebied omvat de delen van de dijken waarover de verbindingsweg tussen IJmuiden en Velsen-Noord loopt. Het plangebied is in Figuur 3-1 weergegeven. Het omvat de in het zwart weergegeven delen genaamd Noordersluis-eiland (4), TATA-Haven Zuid (5) en Zuiderluis-eiland (2). De lengte van het plangebied bedraagt in totaal circa 1 kilometer. Bij het traject Noordersluis is informatiecentrum Ship. Bij het traject Middensluis liggen aan de binnenzijde enkele woonboten. De verharding bestaat op de taluds uit stortsteen en zetsteen en verder uit geasfalteerd wegdek en kades. De begroeiing bestaat uit bermvegetaties gedomineerd door grassen en ruigtesoorten. Een sfeerimpressie van het plangebied is opgenomen in Figuur 3-2.

Figuur 3-1. De locatie van de verschillende onderdelen van het plangebied (zwarte lijnen) in de omgeving. Bron: Rijkswaterstaat.

Figuur 3-2. Sfeerimpressie van het plangebied. Foto's: Bureau Natuurzorg, 2018.

3.2 Voorgenomen werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit:

1. Het vervangen van de buitendijkse steenbekleding en beperkt aanpassen van de buitendijkse geometrie (traject 2, 4 en 5);
2. Het ophogen van de dijkkrui (traject 2);
3. Het aanpassen van twee overritten over de dijkkrui op het traject tussen Zuidersluis en Middensluis (traject 2);
4. Aanleg van een tweezijdig fietspad op het binnentalud van de dijk, 1,20 meter onder de dijkkrui (traject 2);
5. Het aanpassen van de wegverharding, bestaande wegverharding wordt vervangen voor asfalt. (traject 2);
6. Het aanbrengen van kleibekleding (1,0 meter dik) op krui en binnentaluds voor traject 2 en traject 4. Op traject 5 wordt alleen de krui vervangen door een kleibekleding;

3.3 Planning

Gunning van het werk aan de uitvoerende marktpartij staat gepland voor Q2 2022. De voorbereidingsfase van de uitvoerende marktpartij loopt vervolgens tot Q1 2023.

De daadwerkelijke start van de werkzaamheden is voorzien vanaf Q1 2023. De totale uitvoeringsduur bedraagt ruim 2 jaar en loopt tot Q2 2024. Dit zal op de website van Rijkswaterstaat gedetailleerd worden beschreven/aangekondigd.

(<https://www.rijkswaterstaat.nl/water/projectenoverzicht/noordzeekanaalversterking-waterkering-ijmuiden>)

4 Werkwijze

Uit de natuurtoets moet duidelijk worden welke beschermde soorten in het plangebied leven, welke functie het gebied heeft voor de soort(en), in hoeverre deze wordt aangetast door de voorgenomen werkzaamheden en welke schade beperkende (mitigerende maatregelen) worden uitgevoerd om de functionaliteit te behouden. Daarom is het volgende stappenplan gevolgd.

Stap 1: Inventarisatie van mogelijk aanwezige beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied en omgeving is een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn de beschikbare bronnen geraadpleegd op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Dit betreft vooral openbaar beschikbare verspreidingsinformatie en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Bij het NDFF zijn gegevens van de afgelopen 10 jaar opgevraagd van de omgeving van het plangebied, met een straal van 1,5 kilometer vanaf het plangebied. Ook is het rapport *Selectieve Onttrekking Zeetoegang IJmond, Onderzoek soortenbescherming*, Royal HaskoningDHV, 22 oktober 2018) geraadpleegd.

Daarnaast is op 2 augustus 2018 een veldbezoek uitgevoerd, gericht op het inschatten van de geschiktheid van het plangebied en de omgeving als habitat voor de beschermde soorten die, volgens de bureaustudie, voorkomen in de regio. Dit is geen gericht onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten. De noodzaak daarvan kan blijken uit deze quickscan; dergelijk onderzoek moet voor elke soortgroep volgens een eigen methodiek en in een geschikt jaargetijde gedaan worden. Deze quickscan is uitgevoerd door een extern ecologisch adviesbureau (Bureau Natuurzorg, Theo de Kreij). Hierbij zijn ook de aangeleverde studies beschouwd (zie verwijzingen in het rapport van Natuurzorg).

Stap 2: Vaststelling van de voorgenomen werkzaamheden en analyse van de effecten

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van de voorgenomen werkzaamheden van het project en de mogelijke effecten daarvan (bijvoorbeeld verstoring, verdroging, e.d.) op de beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het gebied. Daarbij is onderscheid gemaakt in tijdelijke en permante storingsfactoren.

Stap 3: Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Aan de hand van de effectanalyse is beoordeeld of de effecten leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Stap 4: Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn maatregelen voorgesteld die de negatieve effecten voorkomen of zoveel mogelijk beperken. Hierbij wordt, waar mogelijk, de gedragscode van Rijkswaterstaat toegepast (Rijkswaterstaat, 2017).

Stap 5: Conclusie

Als laatste is bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij is rekening gehouden met de onder de Wet natuurbescherming vastgestelde criteria ten aanzien van onder andere de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen. Ook worden in deze stap eventuele soortgerichte vervolgonderzoeken aanbevolen.

5 Aanwezige beschermde soorten

5.1 Vaatplanten

De NDFP geeft één waarneming van een beschermde vaatplant in het plangebied: in 2010 is de bokkenorchis ter hoogte van de Middensluisweg waargenomen. Overige waarnemingen van beschermde vaatplanten liggen allemaal op ruime afstand van het plangebied (>1,5 kilometer) buiten de bebouwde kom, in het duingebied ten zuiden van IJmuiden. Hier groeien de beschermde groenknolorchis, groot spiegelklokje, honingorchis, kluwenklokje, stofzaad en wilde ridderspoor.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten in het plangebied waargenomen. Daarbij moet worden vermeld dat er voorafgaand en tijdens het veldbezoek sprake was van een langdurige droge en hete periode. Veel vegetatie was verdord en zelfs verschroeid.

De bokkenorchis groeit in lage duinstruwelen en duingraslanden, aan bos- en struweelranden, in kalkgraslanden en bermen, op dijken en in hooilanden. Ze groeit daar op zonnige tot half beschaduwde plaatsen op matig droge tot vochtige, voedselarme, kalkrijke, humushoudende grond (zand en mergel). De soort bloeit in de maanden mei tot en met juli. Hoewel de soort niet in het plangebied is aangetroffen, kan desondanks door de extreme weersomstandigheden en het moment van het veldbezoek (na de bloeiperiode) niet op voorhand worden uitgesloten dat de bokkenorchis niet in het plangebied voorkomt.

De overige beschermde plantensoorten die in de omgeving groeien, hebben specifieke biotoopeisen die in het plangebied ontbreken. Voor de meeste van deze soorten is een matig vochtige tot vrij natte bodem een vereiste. Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied.

Conclusie

De aanwezigheid van de beschermde bokkenorchis kan niet worden uitgesloten. De overige beschermde plantensoorten die in de omgeving groeien, hebben specifieke biotoopeisen die in het plangebied ontbreken. De aanwezigheid van deze beschermde soorten kan worden uitgesloten.

5.2 Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn in de laatste tien jaar meerdere vleermuissoorten waargenomen. Dit betreft onder andere overwinterende vleermuizen op meerdere locaties in het duingebied ten zuiden van IJmuiden (baardvleermuis, franjestaart, meervleermuis en watervleermuis). Overige meldingen betreffen losse waarnemingen van foeragerende of langsvliegende exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Het plangebied heeft een open karakter en er groeit weinig vegetatie. Als foerageergebied heeft het daarom marginale betekenis. Door het ontbreken van gebouwen en bomen binnen het plangebied kan ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten.

Het plangebied is in potentie wel geschikt als vlieg- en migratieroute. Vliegroutes en migratieroutes zijn respectievelijk routes tussen een verblijfplaats en een voedselgebied en tussen een zomerleefgebied en winterverblijfplaats of -leefgebied en vice versa. Over het algemeen gebruiken vleermuizen dezelfde landschapselementen voor beide typen bewegingen, het jaargetijde waarop de route gebruikt wordt verschilt echter. Vliegroutes worden het gehele zomerseizoen gebruikt, terwijl migratieroutes vooral belangrijk zijn in het voor- en najaar wanneer soorten tussen winterverblijfplaatsen en kraam- en zomerverblijfplaatsen migreren.

Voor meervleermuizen ligt de migratieperiode tussen 15 maart en 1 april en 1 augustus tot 1 oktober. Vliegroutes worden gebruikt tussen 1 april en 15 augustus (Haarsma et al., 2010). Voor ruige dwergvleermuizen ligt de migratieperiode tussen 1 april en 20 april en 15 augustus – 10 oktober. Vliegroutes worden gebruikt tussen 15 april en 1 oktober (Vleermuisprotocol 2017). Voor overige vleermuissoorten die voorkomen in Noord-Holland wordt geen onderscheid gemaakt in specifieke migratieroutes en –periodes, omdat de zomer- en winterleefgebieden grotendeels hetzelfde zijn en/of geen lijnvormige structuren worden gebruikt als migratieroutes.

Van beide soorten is bekend dat de dieren de kustlijn volgen tijdens een gestuwde trek (Haarsma, 2012; BIJ12, 2017). Het Noordzeekanaal heeft potentie als migratieroute vanwege zijn lijnvormige structuur met geleidende elementen (dijken). Aanwezigheid van een vlieg- en migratieroute kan niet worden uitgesloten.

Conclusie

Het plangebied wordt door de meervleermuis en ruige dwergvleermuis mogelijk als vlieg- en migratieroute gebruikt. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied en zomer-, paar- en/of winterverblijfplaatsen kan worden uitgesloten.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Landzoogdieren

De NDFF geeft melding van boomarter, bunzing, damhart, eekhoorn, hermelijn en wezel in de omgeving van het plangebied. Voor geen van deze diersoorten biedt het plangebied geschikt leefgebied; bomen en lager struikgewas ontbreken vrijwel volledig. Op de dijken worden wel regelmatig vossen waargenomen. Een vossenhol is niet aangetroffen, maar kan nog wel worden gegraven. Daarnaast is de aanwezigheid van licht beschermde soorten als (spits)muizen, konijn, egel en mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, beschermd onder art. 3.10 van de Wet natuurbescherming, geldt binnen de provincie Noord-Holland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. De aanwezigheid van andere beschermde grondgebonden landzoogdiersoorten kan op basis van hun verspreidingsgegevens en biotoeppen in het plangebied worden uitgesloten.

Zeezoogdieren

Het plangebied ligt in de monding van het Noordzeekanaal. In deze wateren komen de beschermde bruinvis, gewone en grijze zeehond voor (NDFF).

Bruinvissen komen voor in de kustwateren van de noordelijke Atlantische en Grote Oceaan en in de Middellandse Zee en de Noordzee. Het komt wel eens voor dat een bruinvis een rivier opzweemt, maar de soort leeft het liefst in zoute en brakke wateren, tot een diepte van ongeveer 300 meter. De relatief ondiepe zone langs het plangebied is van minder belang voor de bruinvis.

Grijze zeehonden leven langs de kusten van de Noord Atlantische Oceaan. De grijze zeehond is vooral een dier van de open zee, waar geleefd en gevoerd wordt. Alleen voor de voortplanting is het dier afhankelijk van permanent droogvallende platen, stranden en duinen. In de Nederlandse wateren worden pups in december-februari geboren en wordt geruid in maart-april. In de eerste twee weken kunnen de jonge grijze zeehonden niet zwemmen. Na het spenen blijven de jongen meerdere dagen op de kant voordat ze zelfstandig gaan vissen.

Gewone zeehonden leven langs vrijwel alle kusten van de noordelijke Atlantische en Stille Oceaan en aangrenzende zeeën. Ze zoeken hun rustplekken in getijdengebieden en riviermondingen, waar rustige zandplaten of stenen droogvallen. Jongen van de gewone zeehond worden geboren in juni en juli. De zoogperiode duurt 3 tot 6 weken. Jongen van de gewone zeehond kunnen meteen zwemmen, waardoor de

gewone zeehond ook gebruik maakt van platen die bij vloed onderlopen. De ruiperiode ligt voor de gewone zeehond in augustus. Ook tijdens de ruiperiode zijn zeehonden veel op platen te vinden.

Zeehonden kunnen prima leven in zoet water, als er maar genoeg vis is. Vroeger zwommen zeehonden dan ook regelmatig rivieren op. Omdat de meeste rivieren nu afgesloten zijn door sluisen en waterkeringen is het niet zo makkelijk meer om in het binnenwater te komen. Toch komt het nog wel voor. De zeehonden laten zich dan na een tijdje gewoon met het spuiwater weer terug in zee spuien.

Rond het plangebied kunnen gewone en grijze zeehond foeragerend worden verwacht. Door de hoge dynamiek en drukke scheepvaart biedt het projectgebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen aan deze soorten en heeft het plangebied slechts een marginale rol als foerageergebied. Bovendien zijn in de omgeving voldoende gelijkwaardige foerageergebieden aanwezig waardoor het projectgebied geen essentieel deel uit maakt van de leefomgeving en vaste rust- en verblijfplaatsen van deze zeezoogdieren.

Conclusie

De aanwezigheid van beschermde grondgebonden landzoogdieren kan worden uitgesloten. Wel kunnen algemeen voorkomende zoogdieren voor als vos, konijn, (spits)muizen, egel en mol worden verwacht. In deze wateren rond het plangebied foerageren de beschermde bruinvis, gewone en grijze zeehond. Het projectgebied maakt echter geen essentieel onderdeel uit van de leefomgeving van deze soorten.

5.4 Vogels

Er zijn ten tijde van het veldbezoek (d.d. 2 augustus 2018) geen broedende vogels of restanten van nesten in de watergang en op de dijk aangetroffen. In het plangebied zijn geen bomen en gebouwen aanwezig. De grasstroken zijn relatief smal en de oevers langs de waterlijn zijn overwegend onbegroeid. Het plangebied biedt hierdoor weinig mogelijkheden als broedbiotoop. De aanwezigheid van broedende vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, kan worden uitgesloten. Nesten van watervogels, zoals meerkoet, fuut en knobbelzwaan kunnen echter niet worden uitgesloten. Bij het gemaal heeft recent een ijsvogelpaar gebroed.

Conclusie

In het plangebied kunnen verschillende algemene watervogelsoorten tot broeden komen. De aanwezigheid van broedende vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, kan worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën (NDFF). Buiten het plangebied zijn in de NDFF wel waarnemingen van de beschermde rugstreeppad bekend. De dichtstbijzijnde waarneming is in 2017 gedaan op ongeveer 1 kilometer van het plangebied, bij de IJmondhaven. De overige waarnemingen liggen allen op grotere afstand, buiten de bebouwde kom in het duingebied ten zuiden van IJmuiden en op het terrein van Tata Steel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibiesoorten waargenomen.

De rugstreeppad is een typische pioniersoort, die voorkomt in terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen aangebrachte dynamiek. Het plangebied biedt in de huidige situatie geen dynamisch milieu, waardoor aanwezigheid van de rugstreeppad momenteel in het plangebied kan worden uitgesloten.

De rugstreeppad kan echter snel nieuwe gebieden koloniseren als hier geschikte condities ontstaan. Tijdens de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze condities gemakkelijk ontstaan. Omgewoelde grond en regenplassen in rijsporen zijn voor de soort zeer aantrekkelijk leefgebied. De rugstreeppad legt haar eitjes

bij voorkeur in dergelijke ondiepe, snel opwarmende waterplassen. Aanwezigheid van de rugstreepad tijdens de werkzaamheden kan daarom niet worden uitgesloten.

Overige waarnemingen betreffen voornamelijk bruine kikker en gewone pad en in mindere mate kleine watersalamander. Deze soorten zijn beschermd onder art. 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland echter een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Andere beschermde amfibiesoorten kunnen op basis van hun verspreidingsgegevens en biotoopeisen in het plangebied worden uitgesloten.

Conclusie

In de huidige situatie kan aanwezigheid van beschermde amfibieën in het plangebied worden uitgesloten. Wel is het mogelijk dat de rugstreepad zich tijdens de werkzaamheden vestigt in het plangebied.

5.6 Reptielen

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielen (NDFF). Buiten het plangebied komen volgens de NDFF in het duingebied ten zuiden van IJmuiden hazelworm en zandhagedis voor. Van de zandhagedis zijn daarnaast ook ten westen van Velsen-Noord in de duinen waarnemingen bekend. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde reptielsoorten waargenomen.

De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De meeste waarnemingen komen uit bos- en heideterreinen. De zandhagedis wordt in kalkarme duinen vooral aangetroffen in droge struikheideterreinen. In de kalkrijke duinen komen de meeste zandhagedissen voor in het open struweelduin. Bovengenoemde biotoopkenmerken ontbreken in het plangebied. Hierdoor is de aanwezigheid van zowel hazelworm als zandhagedis uitgesloten.

Andere beschermde reptielsoorten kunnen op basis van hun verspreidingsgegevens en biotoopeisen in (de omgeving van) het plangebied worden uitgesloten.

Conclusie

De aanwezigheid van beschermde reptielen kan in het plangebied worden uitgesloten.

5.7 Vissen

In de NDFF zijn in (de omgeving van) het plangebied geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend. De vissoorten die onder de huidige natuurwetgeving beschermd zijn, zijn zoetwatervissen uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen (grote modderkruiper) of watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal). Voor deze soorten ontbreekt het binnen het plangebied aan geschikt biotoop.

Naast voorgenoemde soorten zijn ook houting en steur beschermd. Dit zijn anadrome soorten vanuit de zee de rivieren optrekken om te paaien. Houting en steur zijn zeer zeldzaam en worden zeer weinig waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen dat ze zich op het moment door de sluisen van zee naar het Noordzeekanaal en vice versa verplaatsen (rapport Selectieve Onttrekking Zeetoegang IJmond, Onderzoek soortenbescherming zaaknummer 31127625 Royal HaskoningDHV, 22 oktober 2018). Aanwezigheid van deze beschermde vissoorten kan worden uitgesloten.

Aal (paling) groeit op in zoet water (de polders) en trekt als volwassen dier naar zee om zich voort te planten. De paaipplaats ligt in de Atlantische oceaan, waarschijnlijk in de Sargassozee. In de winter en het vroege

voorjaar verschijnen vervolgens de jonge doorzichtige 'glasaaltjes' voor de Nederlandse kust om het zoete water in te trekken. De jonge glasaaltjes zwemmen daarbij vaak vlak langs de oevers. De soort is nachtactief en verschuilt zich overdag tussen waterplanten, in holle oevers, tussen stenen of graaft zich in.

Het sluizencomplex is zowel voor in- als uittrek van de aal van belang. Tien procent van de Nederlandse populatie trekt via het Noordzeekanaal. De soort blijkt de sluizen goed te passeren, ondanks alle obstakels.

Na een periode met uitzonderlijk hoge aantallen glasalen in de jaren zestig en zeventig is de intrek in het IJsselmeer sterk gedaald. De daling van de intrek van jonge paling (glasaal) weerspiegelt de algehele achteruitgang van de intrek van glasaaltjes in Europa. In vergelijking met het historische hoogtepunt in 1980, is de intrek op dit moment ongeveer 5%. De paling (aal) is niet opgenomen in de Habitatrichtlijn, maar wordt sinds 2007 wel beschermd via de Europese Aalverordening 1100/2007. Met de afkondiging van de Europese Aalverordening is een begin gemaakt met het stellen van regels ten aanzien van bescherming en duurzame benutting van de paling. Ook Nederland heeft zich hieraan gecommitteerd en maatregelen afgekondigd.

Gezien deze Europese Aalverordening, de staat van instandhouding en het belang van het Noordzeekanaal voor de intrek van deze soort, wordt de paling in de effectbeoordeling en mitigatie meegenomen.

Conclusie

De Europese paling (beschermd via Europese Aalverordening) is tijdens de migratie aanwezig rond het sluizencomplex. Aanwezigheid van andere beschermde vissoorten kan worden uitgesloten.

5.8 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden (NDFF). Buiten het plangebied zijn in het duingebied ten zuiden van IJmuiden waarnemingen bekend van aardbeivlinder, bruine eikenpage, duinparelmoervlinder en sierlijke witsnuitlibel. Dit zijn typische soorten met specifieke biotoopeisen die voorkomen op zandgronden, zowel in het binnenland als in de duinen. De combinatie van specifieke waardplanten en veel nectarplanten is essentieel voor deze soorten. Voor deze soorten ontbreekt het binnen het plangebied aan geschikt biotoop.

De aanwezigheid van andere beschermde ongewervelden kan op basis van hun verspreidingsgegevens en biotoopeisen in (de omgeving van) het plangebied worden uitgesloten.

Conclusie

De aanwezigheid van beschermde ongewervelden kan op basis van hun verspreidingsgegevens en/of biotoopeisen in (de omgeving van) het plangebied worden uitgesloten.

5.9 Samenvatting

In Tabel 5-1 staat weergegeven welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen. Soorten die zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming en waarvoor een algemene vrijstelling voor het verstoren of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen geldt in de Provincie Noord-Holland zijn niet weergegeven.

Tabel 5-1. Mogelijk voorkomende beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (Wnb) in of nabij het plangebied, op basis van beschikbare verspreidingsinformatie (NDFF) en veldbezoek.

Soortgroep	Voorkomende beschermde soorten	Functie plangebied	Beschermingsregime
vaatplanten	bokkenorchis	groeiplaats	Nationaal beschermde soort (art. 3.10 Wnb)
vleermuizen	voornamelijk gewone dwergvleermuis, met incidenteel/periodiek laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis	mogelijke migratieroute (meervleermuis en ruige dwergvleermuis) en marginaal foerageergebied (overige soorten)	Habitatrichtlijnsoort (art. 3.5 Wnb)
landzoogdieren	geen	n.v.t.	n.v.t.
zeezoogdieren	gewone en grijze zeehond	Foerageergebied (niet essentieel)	Nationaal beschermde soort (art. 3.10 Wnb)
vogels	algemeen voorkomende (water)vogels als meerkoet, fuut en knobbelzwaan en ijsvogel	verondersteld broedterritorium en leefgebied	Vogelrichtlijnsoort (art. 3.1 Wnb)
reptielen en amfibieën	rugstreeppad	allesomvattend leefgebied (kans op vestiging tijdens werkzaamheden)	Habitatrichtlijnsoort (art. 3.5 Wnb)
vissen	aal	migratieroute	Europese Aalverordening
ongewervelde soorten	geen	n.v.t.	n.v.t.

In het hierna volgende hoofdstuk worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de beschermde soorten die (mogelijk) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. De soorten en soortgroepen waarvan het voorkomen is uitgesloten worden niet verder behandeld in deze rapportage.

6 Effectbeoordeling

Effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Permanente effecten treden op als gevolg van gebruik van het gebied na afronding en van permanente veranderingen in de omgeving.

Tijdelijke effecten

Tijdens de werkzaamheden kunnen de volgende tijdelijke, voor dieren relevante, verstoringfactoren optreden:

- geluidverstoring door aanlegwerkzaamheden;
- optische effecten door langrijdend materieel en aanwezigheid van mensen;
- lichtverstoring: wanneer er gewerkt wordt voor of tijdens zonsopkomst en na zonsondergang zullen er bouwlampen gebruikt worden en machines met lichten aan werken.
- Ingrep in landschap waardoor tijdelijk verlies leefgebied optreedt.

Veel van deze factoren kunnen dieren belemmeren in het foerageren en rusten, wat nadelig is voor onder andere de energiebalans en de ongestoorde voortplanting. Daarnaast kan de afschrikkende werking ertoe leiden dat verblijfplaatsen worden verlaten of juist niet worden bereikt. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld eieren onvoldoende bebroed worden of jongen onvoldoende gevoed of beschermd worden en daardoor sterven.

Permanente effecten

Permanente effecten kunnen optreden in de vorm van:

- permanente vernietiging van leefgebied (rust- en voortplantingsplaatsen, foerageergebied, vliegroutes e.d.);
- permanente verstoring van leefgebied (in de gebruiksfase);
- permanente verandering van abiotische condities van leefgebied van dieren (waterkwaliteit, zoutgehalte, vochttoestand etc.).

6.1 Vaatplanten

De noodzaak voor mitigatie en/of compensatie van negatieve effecten kan voor de bokkenorchis pas concreet worden gemaakt als bekend is of, en zo ja waar en in welke aantallen de soort in het plangebied voorkomt. Voor de bokkenorchis is daarom nader onderzoek vereist.

Tijdelijke effecten

Indien de bokkenorchis in het plangebied aanwezig is, kunnen exemplaren van de bokkenorchis door het grondverzet en de bewegingen van het grondmaterieel worden ontworteld of vernield. Dit is onafhankelijk van het tijdstip van het jaar.

Permanente effecten

Het ophogen van de dijkkrui en aanbrengen van kleibekleding op kruin en binnentaluds kan permanente vernietiging van de groeiplaats van de bokkenorchis tot gevolg hebben.

Toetsing Wnb

Indien de bokkenorchis in het plangebied aanwezig is, kan overtreding van de Wet natuurbescherming niet worden uitgesloten. Er is dan kans op ontworteling of vernielen van deze soort. Dit is een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 lid 1c).

Conclusie

Zowel tijdelijke als permanente negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de bokkenorchis kunnen niet worden uitgesloten. Er is daarbij kans op overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6.2 Vleermuizen

Tijdelijke effecten

Tijdens de migratieperiode in het voor- en najaar en de actieve periode ertussen, kan de functie van het plangebied als vlieg- en migratieroute voor de meervleermuis en ruige dwergvleermuis tijdens de uitvoeringsfase door gebruik van verlichting negatief worden beïnvloed. Migrerende vleermuizen kunnen dan worden verstoord in de trek tussen zomer- en winterverblijfplaatsen en vice versa (dit geldt met name voor meervleermuis en ruige dwergvleermuis) of in het verplaatsen tussen zomerverblijfplaatsen en foerageergebieden. Gezien de grootte van het project kan er dan sprake zijn van langdurige verstoring.

Permanente effecten

Na afronding van de werkzaamheden is de dijk niet noemenswaardig veranderd. De voorgenomen plannen voorzien niet in een toename van verlichting. De dijk behoudt zijn vorm en blijft hierdoor ook na de werkzaamheden functioneren als mogelijke vlieg- en/of migratieroute. In de gebruiksfase is er geen sprake van negatieve effecten op vleermuizen.

Toetsing Wnb

In geval van een essentiële vliegroute wordt dan de route tussen foerageergebied en verblijfplaats onderbroken, waardoor de functie verblijfplaats in het geding komt. Tijdens de kraamperiode kan dit leiden tot een negatief effect op het voorplantingssucces; de vrouwtjes moeten hierdoor uitwijken naar andere foerageergebieden die van lagere kwaliteit zijn of verder weg liggen van de kraamlocatie. Hierdoor verbruikt het vrouwtje meer energie, waardoor minder melk wordt geproduceerd en beschikbaar is voor de jongen, wat mogelijk leidt tot ondervoeding en sterfte van deze jongen. Dit is een overtreding van artikel 3.5 lid 1 van de Wnb. In theorie kan hierdoor zelfs de hele kraamkolonie worden gedwongen om te verhuizen naar een andere locatie. Ook kunnen paar- en zomerverblijven worden verlaten vanwege de verminderde gunstige ligging. In beide situaties is er sprake van het aantasten van een vaste rust- en/of voorplantingsplaats en het opzettelijk verstoren van dieren. Dit is een overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb.

In geval van aanwezigheid van een migratieroute geldt dat de functie winterverblijfplaats in het geding kan komen. De dieren kunnen hierdoor hun winterverblijven niet bereiken (overtreding van art. 3.5 lid 2 Wnb) of moeten een omweg maken (overtreding van art. 3.5 lid 4 Wnb).

Conclusie

Als tijdens de bouwfase langdurig gebruik van verlichting wordt gemaakt, kan dat een negatief effect hebben op de (mogelijke) functie van het plangebied voor vlieg- en migratieroutes. Dit is een overtreding van artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 van de Wnb. In dat geval moeten, in overweging nemende dat in de huidige situatie er echter al sprake is van veel licht in de omgeving (o.a. door de sluizen en industrie), de volgende voorzorgmaatregelen worden genomen om verstoring door licht en visuele hinder te voorkomen:

- Zoveel mogelijk alleen overdag werken.
- Gebruik van vleermuisvriendelijk licht voor onvermijdelijke extra verlichting.
- Voorkomen dat de totale hoeveelheid licht toeneemt.
- Meest verstorende werkzaamheden uitvoeren in de winterperiode (november t/m maart); in deze periode zijn vleermuizen niet actief en verkeren ze in winterrust. Verstoring is dan uitgesloten.

Indien in de winter wordt gewerkt of als de genoemde voorzorgmaatregelen worden getroffen is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming. Overige effecten kunnen worden uitgesloten.

6.3 Zeezoogdieren

Tijdelijke effecten

Het vervangen van de buitendijkse steenbekleding geeft trillingen in de grond en het water. Deze kunnen leiden tot verstoring van de gewone en grijze zeehond. Er wordt echter niet in de bodem geboord of geheid. De effecten zijn daarmee beperkt en reiken hooguit enkele honderden meters ver.

Permanente effecten

De gewone en grijze zeehond hebben nabij de dijken geen belangrijk leefgebied. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de dieren liggen op flinke afstand van het dijktraject. Vernietiging of beschadiging van deze verblijfplaatsen kan worden uitgesloten. Omdat de aard van het gebied niet wezenlijk verandert, behoudt het gebied zijn functie als marginaal foerageer- en leefgebied. Permanente negatieve effecten zijn niet aan de orde.

Toetsing Wnb

Er worden geen dieren opzettelijk gedood of gevangen (Art. 3.10 lid 1a). Er worden geen vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk beschadigd of vernield. (Art. 3.10 lid 1b). Overtreding van de Wet natuurbescherming kan worden uitgesloten.

Conclusie

Tijdelijke effecten op gewone en grijze zeehond zijn beperkt. Permanente negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6.4 Vogels

Tijdelijke effecten

De meeste vogelsoorten broeden in de periode maart tot en met juli/half augustus. Er zijn echter ook vogels die al eerder beginnen, meerdere broedsels hebben en langer doorgaan met broeden, zoals de houtduif. Nesten en eieren zijn gedurende de hele broedperiode van de betreffende soort beschermd, vanaf de bouw van het nest tot het uitvliegen van het laatste jong. Door de werkzaamheden kunnen broedvogels verstoord worden en kunnen nesten beschadigd of verlaten worden. Jonge vogels kunnen hierbij gedood worden.

Permanente effecten

Omdat de aard van het gebied niet wezenlijk verandert, behoudt het gebied zijn functie als foerageer- en leefgebied. Het fietspad dat aan de binnenzijde van de dijk wordt aangelegd, zou de oeverzone wel minder aantrekkelijk kunnen maken als broedbiotoop. In de huidige situatie is echter reeds sprake van een dermate grote mate van verstoring dat de aanvullende verstoring van dit fietspad daarin opgaat. De staat van instandhouding van de watervogels die hier kunnen worden verwacht, wordt hierdoor niet negatief beïnvloed. Permanente negatieve effecten zijn niet aan de orde.

Toetsing Wnb

Gezien bovenstaande is er kans op overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming (het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden en opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen).

Conclusie

Negatieve effecten ten aanzien van vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nesten kunnen niet worden uitgesloten. Er is daarbij kans op overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6.5 Amfibieën

Tijdelijke effecten

Indien de rugstreepad tijdens de uitvoeringsfase het plangebied koloniseert, kan niet worden uitgesloten dat er tijdens de werkzaamheden door het gebruik van het materieel individuen van rugstreepad worden verstoord, verwond en/of gedood en voortplantingsplaatsen worden vernietigd. Negatieve effecten tijdens de werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten.

Permanente effecten

Het plangebied heeft in de huidige situatie geen functie voor de rugstreepad. De situatie na afronding van de werkzaamheden is vergelijkbaar met de huidige. Ook in de toekomstige situatie biedt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de rugstreepad. Permanente negatieve effecten op individuen of leefgebied van de rugstreepad kunnen worden uitgesloten.

Toetsing Wnb

Het verstoren en doden van de rugstreepad is een overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming (art. 3.5 lid 1 en 2). Het vernietigen van voortplantingsplaatsen is een overtreding van artikel 3.5 lid 3 en 4 van de Wet natuurbescherming. Overtreding van de Wet natuurbescherming kan daarom niet worden uitgesloten.

Conclusie

Tijdelijke negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de rugstreepad kunnen niet worden uitgesloten. Er is daarbij kans op overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6.6 Vissen

Tijdelijke effecten

Bij de intrek van zee naar de binnenwateren zwemmen de jonge glasaaltjes vaak vlak langs de oevers. De piek hiervan ligt in april. Wanneer stortsteen in die periode wordt gestort kan jonge paling worden gedood.

Permanente effecten

Omdat de aard van het gebied niet wezenlijk verandert, behoudt het gebied zijn functie als migratieroute. Permanente negatieve effecten zijn niet aan de orde.

Toetsing bescherming

De aal is niet opgenomen in de Habitatrichtlijn, maar wordt sinds 2007 wel beschermd via de Europese Aalverordening. Gezien hun beschermingsstatus via de Europese Aalverordening dienen negatieve effecten zoveel mogelijk beperkt of voorkomen te worden.

Conclusie

Door het storten van stortsteen in het voorjaar kan jonge paling worden gedood. Gezien hun beschermingsstatus via de Europese Aalverordening dient hier rekening mee gehouden te worden.

6.7 Samenvatting

De onderstaande tabel geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het te verwachten is dat, zonder mitigerende maatregelen, negatieve effecten op kunnen treden. In de laatste kolom staat het Wnb-artikel weergegeven waarvan in dat geval verbodsbepalingen worden overtreden. In het volgende hoofdstuk

worden mitigerende maatregelen besproken die genomen kunnen worden om effecten te voorkomen of te verzachten.

Tabel 6-1. Mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten van de Wnb in of nabij de dijkversterking.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effect	Overtreding
vaatplanten	bokkenorchis	<ul style="list-style-type: none"> • ontwortelen en/of vernielen. 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.10 lid 1c
vleermuizen	meervleermuis en ruige dwergvleermuis	<ul style="list-style-type: none"> • doden van individuen (indirect); • verstoring van individuen; • vernietiging van essentiële vliegroutes en foerageergebied; • vernietiging van rust- en voortplantingsplaatsen (indirect) 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.5 lid 2 • 3.5 lid 1 • 3.5 lid 4 • 3.5 lid 4
zeezoogdieren	gewone en grijze zeehond	<ul style="list-style-type: none"> • lichte verstoring. 	<ul style="list-style-type: none"> • geen
vogels	algemeen voorkomende watervogels als meerkoet, fuut en knobbelzwaan	<ul style="list-style-type: none"> • doden van individuen • opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of nesten van vogels wegnemen 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.1 lid 1 • 3.1 lid 2
amfibieën	rugstreeppad	<ul style="list-style-type: none"> • doden van individuen; • verstoring van individuen; • vernietiging van rust- en voortplantingsplaatsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.5 lid 2 • 3.5 lid 1 • 3.5 lid 4
vissen	aal	<ul style="list-style-type: none"> • doden van individuen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Europese Aalverordening

7 Mitigerende maatregelen

Wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode kan vrijstelling voor bepaalde werkzaamheden worden verkregen en hoeft er geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Voor de voorgenomen ontwikkeling kan volgens de geactualiseerde Gedragscode van Rijkswaterstaat worden gewerkt. De minister Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft in 2018 goedkeuring gegeven aan deze Gedragscode van Rijkswaterstaat⁶. De Gedragscode is geldig tot 29 september 2023.

In de Gedragscode zijn de maatregelen opgenomen die de basis vormen voor het zorgvuldig handelen en vereist zijn om een beroep te kunnen doen op de vrijstelling. In de volgende paragrafen worden de maatregelen genoemd voor de soorten waar negatieve effecten op te verwachten zijn.

7.1 Zorgplicht

Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden kan een ecooloog het plangebied nalopen en eventueel aanwezige (niet-beschermde) amfibieën en grondgebonden zoogdieren oppakken of verjagen naar omringend terrein. Holen moeten worden gecontroleerd. Indien een hol door een vos in gebruik is als kraamplaats en de jongen nog niet in staat zijn om voor zichzelf te zorgen, moet deze worden gespaard en moet buiten de verstoringafstand van het hol worden gewerkt totdat de jongen volgroeid zijn. Zodoende worden de dieren gespaard van de verkeersbewegingen van wagens en graafmachines.

Een mogelijke aanpak is de systematische aanpak: tijdens de uitvoer van de werkzaamheden dienen machines en mensen systematisch van de ene zijde van het plangebied naar de andere te werken. Dieren kunnen dan aan de “andere” kant wegvluchten. Deze aanpak zou nader uitgewerkt moeten worden, omdat dan bekeken moet worden welke werkrichting realistisch is vanuit de uitvoeringspraktijk en tevens zorgt voor vluchtkansen voor fauna.

7.2 Bokkenorchis

Nader onderzoek is nodig om te bepalen of, en zo ja waar en in welke aantallen de bokkenorchis in het plangebied voorkomt. In de bloeiperiode van de bokkenorchis (mei – juli) dient het plangebied eenmalig in zijn geheel te worden geïnventariseerd op bloeiende exemplaren. De locatie en aantallen dient te worden genoteerd.

Indien de bokkenorchis in het plangebied wordt aangetroffen, kunnen maatregelen concreter worden uitgewerkt. Afhankelijk van de groeiplaats, projectplanning en de daardoor verwachte effecten kan vernielen of beschadigen van planten worden voorkomen of beperkt door bijvoorbeeld:

- de groeiplaats te sparen bij werkzaamheden. De locaties worden gemarkeerd op kaart en/of in het veld;
- de werkzaamheden uit te voeren buiten de voor de aanwezige soort(en) kwetsbare periode(n) (indicatief zie onderstaande tabel);
- de werkzaamheden in ruimte en tijd gefaseerd uit te voeren, zodanig dat niet alle planten in hetzelfde jaar worden aangetast;
- passende maatregelen te treffen die zich richten op overleving. Denk aan het uitgraven en verplaatsen van planten(zoden), het winnen van zaden of het in depot zetten van grond met zaden of wortels onder leiding van een ecologisch deskundige.

⁶ <https://mijn.rvo.nl/documents/20448/80125/Goedkeuringsbesluit+gedragscode+Rijkswaterstaat/c25d5cd0-cfd3-7dc6-8b2d-c0c25828728c>

Conclusie

Nader onderzoek is nodig om te bepalen of, en zo ja waar en in welke aantallen de bokkenorchis in het plangebied voorkomt. Indien bokkenorchis wordt aangetroffen, dienen de maatregelen concreter worden uitgewerkt. Wanneer deze maatregelen worden nageleefd, is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet nodig.

7.3 Vleermuizen

In de Gedragscode zijn de maatregelen opgenomen die de basis vormen voor het zorgvuldig handelen en vereist zijn om een beroep te kunnen doen op de vrijstelling. Zo wordt voorgeschreven dat verstoring (in dit geval verstoring van de vlieg- en migratieroute door verlichting) tijdens de werkzaamheden kan worden voorkomen door te werken buiten de actieve periode van vleermuizen. De actieve periode loopt, afhankelijk van de weersomstandigheden, van begin maart tot en met half november. Buiten deze periode kan er in principe dag en nacht worden gewerkt en gelden er geen beperkingen ten aanzien van verlichting.

Tijdens de vleermuisactieve periode dient verstoring te worden voorkomen door de werkzaamheden overdag uit te voeren (tussen zonsopkomst en zonsondergang). Bij nachtelijke werkzaamheden dient aangepaste verlichting te worden gebruikt die gericht is op de weg en niet op het water.

Daarnaast dient men tijdens de vleermuisactieve periode geen onnodige bouwverlichting te laten branden op werk- en opstelplaatsen gedurende de nacht.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde maatregelen worden nageleefd, is er niet langer sprake van negatieve effecten op vleermuizen. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

7.4 Vogels

In de Gedragscode zijn de maatregelen opgenomen die de basis vormen voor het zorgvuldig handelen en vereist zijn om een beroep te kunnen doen op de vrijstelling. Verstoring en vernietiging van nesten kan bijvoorbeeld worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (globaal van maart t/m half augustus) dus van september tot en met februari.

Is werken buiten het broedseizoen niet haalbaar, dan kan vestiging van broedende vogels worden voorkomen door het gebied voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt te maken als nest- of rustplaats in de periode dat de dieren niet aanwezig zijn. Omdat ook buiten deze periode gebroed kan worden, dient het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden onderzocht te worden op de aanwezigheid van broedvogels.

Wanneer alsnog nesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld of dient buiten de verstoringafstand van het betreffende broedgeval te worden gewerkt.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde maatregelen worden nageleefd, is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet nodig.

7.5 Amfibieën

Overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van de rugstreeppad kan worden voorkomen, door passende inrichtingsmaatregelen te treffen waarmee voorkomen wordt dat dieren zich alsnog op het werkterrein vestigen (bijvoorbeeld het plaatsen van amfibieënschermen). Indien er tijdens regenachtige

dagen poelen en plassen ontstaan op het werkterrein moeten deze onmiddellijk gedempt worden om te voorkomen dat de rugstreeppad deze poelen gebruikt als voortplantingslocatie.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde maatregelen worden toegepast, is er geen sprake van negatieve effecten op de rugstreeppad. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

7.6 Vissen

In de Gedragscode wordt benoemd dat het doden van individuen kan worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren buiten de voor de betreffende soorten kwetsbare periode. De meest kwetsbare periode voor de paling is de piek van de intrek van jonge glasaal in april. Het is daarom verstandig om tussen 15 maart en 15 mei geen stortsteen te storten. De vraag aan de uitvoerder is om hier rekening mee te houden en zijn planning er op aan te passen.

7.7 Ecologisch werkprotocol

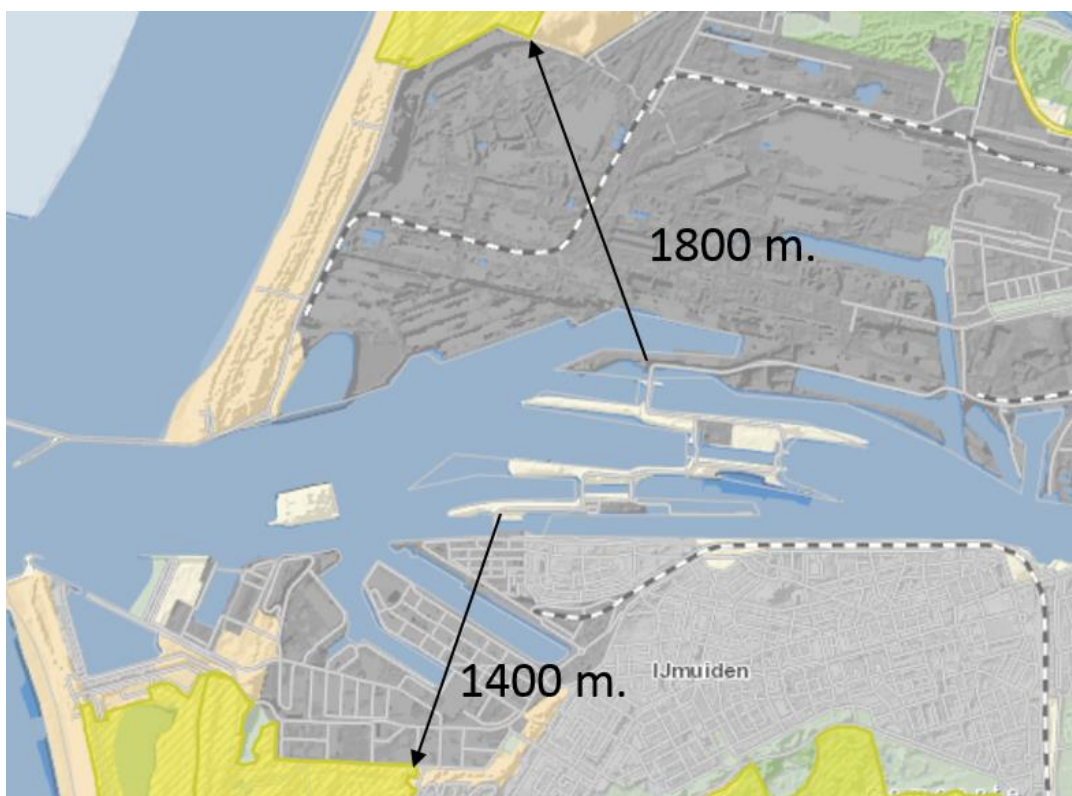
Bovengenoemde maatregelen zijn 'functioneel' omschreven. De opdrachtnemer dient deze maatregelen in een ecologisch werkprotocol concreter uit te werken tot praktisch uitvoerbare, in de tijd geplaatste maatregelen.

8 Beschermde gebieden

8.1 Natura 2000

Het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat en het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid liggen op respectievelijk 1800 en 1400 meter van het plangebied (Figuur 8-1). Tussen beide Natura 2000-gebieden en het plangebied liggen industrieterrein, havens en woonwijken. Verstoringfactoren, zoals geluid en licht, worden door de gebouwen en landschappelijke elementen tussen plangebied en Natura 2000-gebieden geabsorbeerd/gedempt en reiken hierdoor niet tot aan de Natura 2000-gebieden. Een nadere toetsing van deze verstoringfactoren is daarom niet aan de orde.

De werkzaamheden leiden wel tot uitstoot van NO_x (kranen, vrachtwagens en overig materieel). Aan de hand van de beschikbare informatie is daarom een realistische vertaling gemaakt naar het aantal voertuigbewegingen gedurende de uitvoeringsfase ten behoeve van de berekening. De stikstofdepositie hiervan is berekend met behulp van de AERIUS Calculator (www.aerius.nl) op basis van een schatting van het in te zetten materieel (typen, vermogen) en de locatie duur van de werkzaamheden. In een aparte notitie zijn de uitgangspunten, aanpak en rekenresultaten van de berekeningen van de depositiebijdrage tijdens de aanlegfase (tijdelijk) beschreven (Bijlage 1). Hieronder worden de resultaten en conclusie beknopt weergegeven.

Figuur 8-1. De afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat (ten noorden gelegen) en Kennemerland-Zuid (ten zuiden gelegen). Kaart: Provincie Noord-Holland.

Resultaten AERIUS berekening

Uit de rekenresultaten blijkt dat op basis van de aannames voor groot materieel tijdens de aanlegfase op geen enkel punt een bijdrage aan stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden wordt berekend. Dit houdt in dat de maximale stikstofdepositie als gevolg van dit project onder de drempelwaarde blijft.

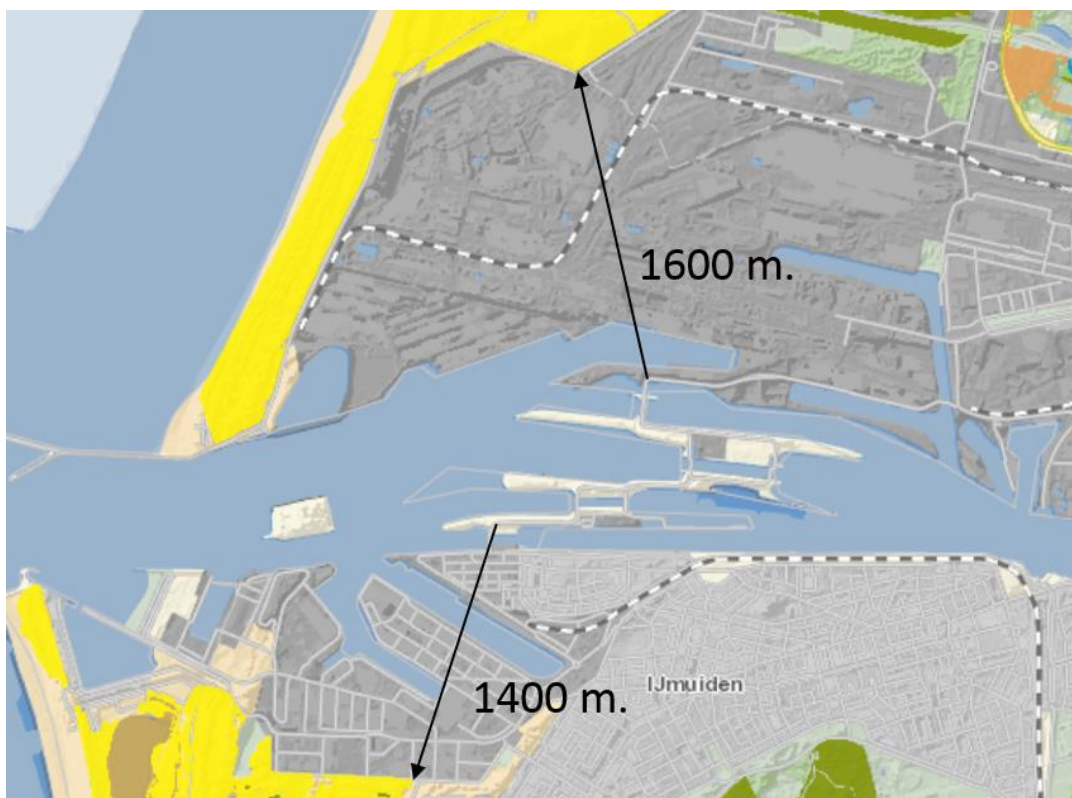
Conclusies

Met de gemaakte aannames voor de inzet van groot materieel ligt het projecteffect van de verbetering van de primaire waterkering bij IJmuiden lager dan de drempelwaarde uit het Programma Aanpak stikstofdepositie (PAS). Dit betekent dat, conform het Besluit natuurbescherming, het project is vrijgesteld van de vergunningsplicht. Met de uitgangspunten en aannames die in dit onderzoek zijn gedaan, vormt stikstofdepositie geen belemmering voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

8.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in een NNN-gebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op ongeveer 1400 meter van het plangebied (Figuur 8-2). Conform het NNN-toetsingskader dienen alleen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten; 'externe werking' hoeft niet te worden getoetst. Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het natuurnetwerk en de invulling van de planologische bescherming. De provincie Noord-Holland hanteert geen aanvullende strengere toetsingseisen (Provincie Noord-Holland 2016, Provincie Noord-Holland 2017).

Toetsing in het kader van het Natuurnetwerk Nederland is daarom niet aan de orde.

Figuur 8-2. De afstand van het plangebied tot het Natuurnetwerk Nederland, zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied. Kaart: Provincie Noord-Holland.

9 Conclusie

Natura 2000

- De activiteiten vinden niet plaats in beschermd natuurgebied. Gezien de afstand tot het plangebied kunnen verstoringseffecten met uitzondering van stikstofdepositie uitgesloten.
- Uit de AERIUS-berekening blijkt dat op basis van de aannames voor groot materieel tijdens de aanlegfase op geen enkel punt een bijdrage aan stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden wordt berekend. Dit houdt in dat de maximale stikstofdepositie als gevolg van dit project onder de drempelwaarde blijft.
- Er geldt daarom wat betreft stikstofdepositie op grond van het Besluit natuurbescherming geen vergunningplicht. Met de uitgangspunten en aannames die in dit onderzoek zijn gedaan, vormt stikstofdepositie geen belemmering voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Natuurnetwerk Nederland

- De activiteiten vinden niet plaats in of nabij NNN-gebied. Aantasting of verstoring is niet aan de orde.

Soorten

- In het plangebied komen (mogelijk) de beschermde bokkenorchis, vleermuizen, broedende vogels en glas- en schieraal (beiden tijdens trek) voor. Daarnaast kan de rugstreepad zich tijdens de werkzaamheden in het plangebied vestigen.
- Nader onderzoek naar de bokkenorchis is noodzakelijk.
- Deze soort(groep)en kunnen door de geplande werkzaamheden in meer of mindere mate negatieve effecten ondervinden. Overtreding van de Wet natuurbescherming kan niet worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op beschermde soorten zijn te voorkomen door te werken volgens de Gedragscode van Rijkswaterstaat. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor alle soorten voorkomen (Tabel 9-1).
- De maatregelen die hiervoor nodig zijn en in bovenstaande paragrafen zijn benoemd, dienen door de opdrachtnemer in een ecologisch werkprotocol concreet te worden uitgewerkt.

Tabel 9-1. Een overzicht van de maatregelen die dienen te worden genomen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Soortgroep	Soort(en)	Mitigerende maatregelen
zorgplicht	alle flora en fauna	<ul style="list-style-type: none"> ■ verjaag of verplaats voorafgaand aan de werkzaamheden de dieren die in het plangebied worden aangetroffen; ■ systematische aanpak van werken.
vleermuizen	meervleermuis en ruige dwergvleermuis	<ul style="list-style-type: none"> ■ werken buiten actieve periode, of; ■ in actieve periode werken tussen zonsopkomst en zonsondergang, of; ■ in actieve periode 's nachts vleermuisvriendelijke verlichting toepassen.
broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten	algemeen voorkomende soorten	<ul style="list-style-type: none"> ■ werken buiten broedseizoen, of; ■ gebied voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt maken om in te broeden; ■ werken buiten verstoringafstand.
amfibieën	rugstreepad	<ul style="list-style-type: none"> ■ passende inrichtingsmaatregelen waarmee voorkomen wordt dat dieren zich alsnog op het werkerrein vestigen.
vissen	paling (aal)	<ul style="list-style-type: none"> ■ tussen 15 maart en 15 mei geen stortsteen storten.

10 Literatuur

Haarsma, A-J. (2011). De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruide dwergvleermuis. Versie 1.0 Juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Provincie Noord-Holland (2016). Natuurbeheerplan 2017 Noord-Holland. Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Provincie Noord-Holland (2017). Provinciale Ruimtelijke Verordening maart 2017. Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Rijkswaterstaat (2017). Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat, Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Royal HaskoningDHV (2018). Quickscan ecologie HWBP IJmuiden, Bureau Natuurzorg, augustus 2018

Rijkswaterstaat (2018). Selectieve Onttrekking Zeetoegang IJmond, Onderzoek soortenbescherming zaaknummer 31127625, Royal HaskoningDHV

Websites

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl122705-achteruitgang-paling>

<https://ecomare.nl>

<https://floron.nl>

<https://globespotter.cyclomedia.com/nl/>

<https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp> <https://ndff.nl>

<https://www.netwerkgroenebureaus.nl>

<https://ravon.nl>

<https://verspreidingsatlas.nl>

<https://vlinderstichting.nl>

<https://zoogdiervereniging.nl>

Bijlage 1

AERIUS-berekening

